

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ**

КАФЕДРА ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ №2

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи студентів
при підготовці до практичного заняття з навчальної дисципліни
“Охорона праці в галузі”
на тему:

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ В МЕДИЧНИХ
УСТАНОВАХ ТА ЗАКЛАДАХ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

Київ -

3. Медична і біологічна фізика	біофізичні закономірності, що лежать в основі життєдіяльності людини.
4. Нормальна фізіологія	Визначати стан здоров'я та працездатності людини за різних умов на підставі фізіологічних критеріїв. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму людини, його систем та органів.

4. Завдання для самостійної праці під час підготовки до заняття.

4.1. Перелік основних термінів, параметрів, характеристик, які повинен засвоїти студент при підготовці до заняття:

Термін	Визначення
<i>Управління охороною праці</i>	Підготовка, прийняття і реалізація рішень щодо здійснення організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на створення безпечних умов праці, збереження здоров'я і працездатності людини у процесі роботи.
<i>Система управління охороною праці</i>	Регламентована нормативними і організаційно-методичними документами діяльність по здійсненню заходів, спрямованих на гарантування безпеки, збереження здоров'я і високої працездатності людини у виробничому процесі.
<i>Безпечні умови праці (безпека праці)</i>	Стан умов праці, при яких вплив на працівника небезпечних і шкідливих виробничих факторів не перевищує гранично допустимих рівнів.
<i>Заклад охорони здоров'я</i>	Юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, що забезпечує медичне обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників.
<i>Комісія з питань охорони праці</i>	Постійно діючий спільний консультативно-дорадчий орган трудового колективу підприємства, установи, організації та власника цього підприємства, установи, організації чи уповноваженого ним органу, який створюється згідно зі ст. 16 Закону України «Про охорону праці» (1992) з метою забезпечення пропорційної участі працівників у вирішенні будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

<i>Кабінет охорони праці та промислової безпеки</i>	Навчально-методичний та організаційний осередок пропаганди знань з питань охорони праці та промислової безпеки серед працівників, а також центр поширення досвіду з профілактики професійних захворювань, виробничого травматизму та аварій.
<i>Система управління охороною праці й ризиком</i>	Сукупність органів управління підприємством (структурним підрозділом), які на підставі чинних нормативно-правових актів здійснюють планомірну діяльність щодо виконання завдань охорони праці, спрямованих на усунення неприпустимого ризику для здоров'я і працездатності людини в процесі праці.
<i>Ризик</i>	Імовірність заподіяння шкоди з урахуванням її важкості.
<i>Оцінювання ризику</i>	Заснована на результатах аналізу ризику процедура перевірки, що встановлює, чи не перевищується припустимий ризик.
<i>Аналіз ризику</i>	Систематичне використання інформації для виявлення небезпеки та оцінки ризику.
<i>Припустимий (допустимий) ризик</i>	Ризик, що зменшений до рівня, який організація може допустити, з огляду на її легальні зобов'язання та її власну політику в галузі професійної безпеки і здоров'я.
<i>Базовий ризик</i>	Значення ризику (і відповідне значення його ступеня, що визначають на основі якісних критеріїв, через процедури експертного оцінювання тощо), яке визначають перед впровадженням заходів управління ризиками.
<i>Залишковий ризик</i>	Ризик, що залишається після застосування захисних заходів.

4.2. Теоретичні питання до заняття:

1. Шкідливі та небезпечні чинники, які можуть зустрічатися в медичних закладах.
3. Основні види законодавчих документів про охорону праці в системі МОЗ України.
4. Основні положення законодавчого акту про охорону праці в закладах вищої медичної освіти України.
5. Управління охороною праці та організація охорони праці в медичних установах.
6. Управління охороною праці та організація охорони праці в закладах вищої медичної освіти.
7. Державний нагляд за охороною праці в медичних установах.
9. Державний нагляд за охороною праці в вищих медичних навчальних закладах.
10. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.

Колективний договір (угода) відноситься до важливих документів, що регулюють відносини між працівниками і роботодавцем в сфері охорони праці. Він обов'язково повинен мати розділ: «Комплексні заходи щодо досягнення нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, профзахворюванням і аваріям».

Організаційно-методичну роботу щодо складання перспективних, поточних та оперативних планів здійснює служба охорони праці.

З метою забезпечення пропорційної участі працівників у вирішенні будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища в медичному закладі за рішенням трудового колективу може створюватися *комісія з питань охорони праці*. Це право проголошено у статті 16 закону України «Про охорону праці».

До складу комісії входять представники роботодавця та професійної спілки, а також уповноваженої найманими працівниками особи, спеціалісти з безпеки, гігієни праці та інших служб закладу відповідно до типового положення, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці. Комісія є постійно діючим консультативно-дорадчим органом трудового колективу та власника або уповноваженого ним органу і створюється з метою залучення представників власника та трудового колективу до співробітництва в галузі управління охороною праці на підприємстві та узгодженого вирішення проблем, що виникають у цій сфері.

Рішення про доцільність створення комісії, її кількісний та персональний склад, строк повноважень приймається трудовим колективом на загальних зборах (конференції) за поданням власника, органу трудового колективу та профспілкового комітету. Загальні збори (конференція) затверджують Положення про комісію з питань охорони праці підприємства, яке розробляється за участю сторін.

Комісія у своїй діяльності керується законодавством про працю, міжгалузевими і галузевими нормативними актами з охорони праці, а також Положенням про комісію з питань охорони праці підприємства.

Основні завдання комісії:

- захист законних прав та інтересів працівників у сфері охорони праці;
- підготовка, на основі аналізу стану безпеки та умов праці на виробництві, рекомендацій власнику та працівникам щодо профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань, практичної реалізації принципів державної політики в області охорони праці на підприємстві; узгодження, шляхом двосторонніх консультацій, позицій сторін у вирішенні практичних питань у сфері охорони праці з метою:
 - забезпечення поєднання інтересів держави, власника та трудового колективу, кожного працівника, запобігання конфліктам;
 - вироблення пропозицій щодо включення до колективного договору окремих питань з охорони праці та використання коштів фонду охорони праці підприємства.

сідлу

ці

Цільові програми з охорони праці

Припис і пропозиції відділу охорони праці

11. Комісія з питань охорони праці в медичних установах, основні її завдання і права.

12. Облік і аналіз показників охорони праці та планування заходів з охорони праці.

13. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій.

14. Навчання та інструктажі з питань охорони праці робітників медичних закладів та студентів, викладачів і співробітників вищих медичних навчальних закладів.

4.3. Практичні роботи (завдання), які необхідно виконати для засвоєння практичних навичок.

Вирішіть ситуаційні задачі:

Задача 1. До штату служби охорони праці МОЗ України були зараховані 3 спеціалісти, з яких 1 має вищу медичну освіту і стаж роботи 4 роки, в тому числі 1 рік на посаді інженера з охорони праці; другий – був зарахований до відповідної служби після отримання диплому про вищу спеціальну освіту з охорони праці, а третій – має спеціальність інженера-технолога і стаж роботи 5 років, в тому числі 2 роки на посаді інженера з охорони праці.

1. Вкажіть наявність чи відсутність порушень законодавства про охорону праці при організації служби охорони праці МОЗ України.

2. Назвіть документ, в якому наведені вимоги до служби охорони праці МОЗ України.

3. Вкажіть до якого виду служб МОЗ України відноситься дана служба.

Задача 2. Під час перевірки службою охорони праці дотримання вимог охорони праці в гуртожитку були виявлені порушення. За результатами перевірки працівником служби був складений Припис щодо усунення виявлених порушень. Проте за розпорядженням проректора ВНЗ з адміністративно-господарської роботи цей Припис був скасований.

1. Вкажіть правомірність такого рішення проректора ВНЗ.

2. Назвіть документ, в якому наведені права і обов'язки працівників служби охорони праці.

3. Вкажіть особу, відповідальну за дотримання вимог охорони праці та пожежної безпеки у гуртожитку.

Задача 3. Під час перевірки службою охорони праці дотримання вимог охорони праці в стоматологічній клініці було встановлено, що медична сестра кабінету лазерного лікування хвороб ротової порожнини була зарахована на цю посаду і працює в цьому кабінеті 7 місяців після одержання вступного інструктажу з охорони праці. Також були виявлені допущені нею окремі порушення правил безпечного ведення робіт.

1. Вкажіть наявність чи відсутність порушень законодавства про охорону праці в даному випадку.

2. Назвіть основний документ, який регламентує проведення навчання і перевірку знань з охорони праці в ЗОЗ.

3. Вкажіть, яким чином фіксується проходження працівником того чи іншого виду інструктажу з охорони праці та назвіть види інструктажу з охорони праці, які повинні пройти медсестра лазерного кабінету.

5. Зміст тем

Відповідно розробляються пр середовища підпр реалізація заходів підприємствах, в у завдань організа забезпечення діял управління охорон

Згідно зі ста зобов'язаний створі підрозділі умови пр забезпечити додер охорони праці. З п управління охоронс

Управління о систему управління В ньому викладаю докладно пояснюють поставлених завдані міжгалузеві та галуз на нормативні акти з

Положення пр структура – в ньом посадових осіб, кер функції та структура – в цьому розділі підприємстві, навод підприємстві, та пор органів. 3. Завдання с шляхи вирішення за навчання, організації плануванні та пост виведенні з експлуата

Універсального установ, не існує. Д специфічних виробни структура положення потреб кожного окре

Створення СУВ роботи об'єкта і орган методів управління, і організаційно-методич

Метою управлін людини в процесі травматизму, виникнен

5. Зміст теми.

Відповідно до ст. 33 Закону України «Про охорону праці» в кожній галузі розробляються програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища підприємств. Головною метою таких галузевих програм є розробка та реалізація заходів щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці на підприємствах, в установах та організаціях галузі шляхом виконання конкретних завдань організаційного, матеріально-технічного, наукового та правового забезпечення діяльності у сфері охорони праці, подальшого удосконалення управління охороною праці.

Згідно зі статтею 13 Закону України «Про охорону праці» роботодавець зобов'язаний створити на кожному робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до чинних нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці. З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці.

Управління охороною праці повинно бути викладено у *Положенні про систему управління охороною праці (СУОП) підприємства, закладу, установи*. В ньому викладаються загальні структури системи, основні цілі та завдання, докладно пояснюються процеси і заходи, які необхідно виконати для досягнення поставлених завдань у сфері охорони праці, посилаючись при цьому на державні, міжгалузеві та галузеві нормативно-правові акти з питань охорони праці, а також на нормативні акти з охорони праці, що діють в межах підприємства.

Положення про СУОП найчастіше має такі основні розділи: 1. *Загальна структура* – в ньому визначаються відповідальність і пов'язані з нею обов'язки посадових осіб, керівників підрозділів та працівників, політика охорони праці, функції та структура системи управління охороною праці. 2. *Документація СУОП* – в цьому розділі визначається перелік нормативних актів, що діють на підприємстві, та порядок ведення обліку та стану виконання приписів наглядних органів. 3. *Завдання СУОП та їх вирішення* – в даному розділі наводяться можливі шляхи вирішення завдань у сфері охорони праці, питання професійного добору і навчання, організації та управління персоналом, заходи з охорони праці при плануванні та постачанні, введенні в експлуатацію, поточній експлуатації, виведенні з експлуатації, проведення контролю та порядок стимулювання.

Універсального положення, прийнятого для всіх підприємств, закладів і установ, не існує. Це обумовлено наявністю різних виробничих структур та специфічних виробничих умов кожного з них. Проте наведена вище зразкова структура положення дозволяє привести його у відповідність до фактичних вимог і потреб кожного окремого об'єкту.

Створення СУОП здійснюється шляхом послідовного визначення мети роботи об'єкта і органів управління, завдань і заходів з охорони праці, функцій і методів управління, побудови організаційної структури управління, складання організаційно-методичної документації.

Метою управління охороною праці є збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці, поліпшення виробничого побуту, попередження травматизму, виникнення професійних та виробничо-зумовлених захворювань.

Комісія має право:

– звертатися до власника або уповноваженого ним органу, органу самоврядування трудового колективу, профспілкового комітету з пропозиціями щодо регулювання відносин у сфері охорони праці;

– створювати робочі групи з числа членів комісії для вироблення узгоджених рішень з конкретних питань охорони праці з залученням до їх складу на договірній основі за погодженням сторін відповідних фахівців, експертів, інспекторів державного нагляду за охороною праці;

– одержувати від окремих працівників, служб підприємства, профспілкового комітету (комітетів) інформацію, необхідну для виконання функцій і завдань, передбачених Типовим положенням;

– встановлювати ступінь вини потерпілого та винуватця (в т.ч. і власника) нещасного випадку в порядку, що визначається трудовим колективом за поданням власника та профспілкового комітету, при вирішенні питання про розмір одноразової допомоги, коли нещасний випадок стався внаслідок невиконання потерпілим вимог нормативних актів про охорону праці і факт наявності його вини встановлено комісією по розслідуванню нещасних випадків;

– здійснювати контроль за дотриманням вимог законодавства з питань охорони праці безпосередньо на робочих місцях, забезпечення працюючих засобами колективного та індивідуального захисту, змиваючими та знешкоджуючими засобами, лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою підсоленою водою та станом використання санітарно-побутових приміщень;

– знайомитись з будь-якими матеріалами з питань охорони праці, аналізувати стан умов і безпеки праці на підприємстві, виконання відповідних програм і колективних договорів;

– вільного доступу на усі дільниці виробництва і обговорення з працюючими питань охорони праці.

Комісія може делегувати своїх представників для участі:

– у розв'язуванні разом з представниками державного нагляду за охороною праці конфліктів, пов'язаних з відмовою працівника виконувати доручену роботу з мотивів небезпечної для його здоров'я чи життя виробничої ситуації на підприємстві, де відсутня профспілкова організація;

– в обговоренні питань охорони праці власником або уповноваженим ним органом, профспілковим комітетом чи органом самоврядування трудового колективу (за погодженням з цими органами).

Члени комісії виконують свої обов'язки, як правило, на громадських засадах. При залученні до окремих перевірок, проведенні навчання вони можуть звільнятися від основної роботи на передбачений колективним договором термін із збереженням за ними середнього заробітку.

Комісія здійснює свою діяльність на основі планів, що розробляють на квартал, півріччя чи рік і затверджуються нею. Рішення комісії оформляються протоколами і мають рекомендаційний характер, впроваджуються в життя наказами власника. При незгоді власника з рекомендаціями Комісії він дає аргументовану відповідь. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу на загальних зборах (конференції) трудового колективу.

На підприємствах з специфіка вимагає проведення охорони та безпеки праці безпеки та охорони праці структурних підрозділах промбезпеки. Держгірпро «Рекомендації щодо організації праці».

Кабінет охорони праці та організаційний осередок промислової безпеки серед профілактики професійних захворювань.

Для кабінету виділяють одну або кількох кімнат, оснащених навчальними посібниками, промбезпеки та охорони праці.

Куточок охорони праці екрана, комп'ютера з відповідними розмірами розміщується в окремому приміщенні.

Обов'язковим і важливим медичним працівників є обов'язок для розробки та прийняття умов рівнів управління. На основі недотримання вимог законів розробляються заходи по усунуванню.

Основні показники

профзахворювань; рівень задоволення працюючих у незадовільних вимогах нормативних актів, що не відповідають вимогам аварійних будівель і споруд; забезпеченість санітарно-побутової безпеки, гігієни праці та відшкодування збитків потерпілим (або витрати на соціальне профзахворювань); витрати на профзахворювань і профзахворювань та нещасних випадків і профзахворювань.

В результаті обліку, доповнення і уточнення до обліку охорони праці.

Важливим аспектом профзахворювань є виявлення, оцінка та ризику базується на результатах не перевищується припустимий ризик, що зменшений до рівня легальні зобов'язання та власні.

На підприємствах з чисельністю понад сто працівників, а також таких, чия специфіка вимагає проведення з персоналом великого обсягу робіт з питань охорони та безпеки праці, рекомендується створення **Кабінету промислової безпеки та охорони праці**. На підприємствах з меншою кількістю працівників та в структурних підрозділах можуть створюватись **Куточки охорони праці та промбезпеки**. Держгірпромнаглядом 16 січня 2008 року затверджено «Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці».

Кабінет охорони праці та промислової безпеки – це навчально-методичний та організаційний осередок пропаганди знань з питань охорони праці та промислової безпеки серед працівників, а також центр поширення досвіду з профілактики професійних захворювань, виробничого травматизму та аварій.

Для кабінету виділяють, як правило, окреме приміщення, яке складається з одної або кількох кімнат, оснащених відповідними технічними засобами, зразками та навчальними посібниками, інформаційними та наочними матеріалами з питань промбезпеки та охорони праці.

Куточок охорони праці та промбезпеки може бути у вигляді стенда, екрана, комп'ютера з відповідним програмним забезпеченням тощо. Він може розміщуватись в окремому приміщенні або в частині приміщення загального призначення.

Обов'язковим і важливим розділом роботи з забезпечення охорони праці медичних працівників є **облік і аналіз показників охорони праці**. Він є основою для розробки та прийняття управлінських рішень з охорони праці керівниками усіх рівнів управління. На основі аналізу отриманих даних та встановлення причин недотримання вимог законів та нормативно-правових актів з охорони праці розробляються заходи по усуненню виявлених недоліків.

Основні показники обліку: рівень виробничого травматизму; рівень профзахворювань; рівень захворювань, пов'язаних з умовами праці; кількість працюючих у незадовільних умовах праці; кількість обладнання, що не відповідає вимогам нормативних актів про охорону праці; кількість технологічних процесів, що не відповідають вимогам нормативних актів про охорону праці; кількість аварійних будівель і споруд; забезпеченість засобами індивідуального захисту; забезпеченість санітарно-побутовими приміщеннями; витрати на поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища; витрати на повне відшкодування збитків потерпілим від нещасних випадків та профзахворювань (або витрати на соціальне страхування від нещасних випадків та профзахворювань); витрати на розслідування та ліквідацію наслідків аварій та нещасних випадків і профзахворювань.

В результаті обліку, аналізу та оцінки стану охорони праці вносяться доповнення і уточнення до оперативних, поточних та перспективних планів роботи з охорони праці.

Важливим аспектом при обліку і аналізі стану охорони праці в медичному закладі є виявлення, оцінка та зменшення ризику небезпечних подій. Оцінювання ризику базується на результатах аналізу процедури перевірки, що встановлює, чи не перевищується припустимий ризик. **Припустимий (допустимий) ризик** – це ризик, що зменшений до рівня, який організація може допустити, з огляду на її легальні зобов'язання та власну політику в галузі професійної безпеки і здоров'я.

Служба охорони праці в системі Міністерства охорони здоров'я України була створена за *Наказом МОЗ України від 30.09.1994 № 268 про затвердження «Положення про службу охорони праці системи Міністерства охорони здоров'я України» з метою запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням і аваріям в процесі роботи».*

Згідно цього «Положення...» служба охорони праці центрального апарату Міністерства охорони здоров'я України комплектується спеціалістами, які мають вищу освіту і стаж роботи не менше 3 років, в тому числі 2 роки на посаді інженера з охорони праці. Обмеження не стосується стажу осіб, які мають спеціальну освіту з охорони праці. Служба підпорядковується першому заступнику Міністра охорони здоров'я і входить до структури апарату Міністерства охорони здоров'я як одна з основних інженерно-технічних служб. Ліквідація служби допускається тільки в разі ліквідації Міністерства.

Працівники служби охорони праці МОЗ України у своїй діяльності керуються Законом України «Про охорону праці», державними, міжгалузевими і галузевими нормативними актами з охорони праці, Положенням про Міністерство охорони здоров'я, а також вказаним «Положенням...». Вони не можуть бути залучені до виконання функцій, не пов'язаних з охороною праці.

Структура управління охороною праці в медичній галузі наведена на схемі 1.

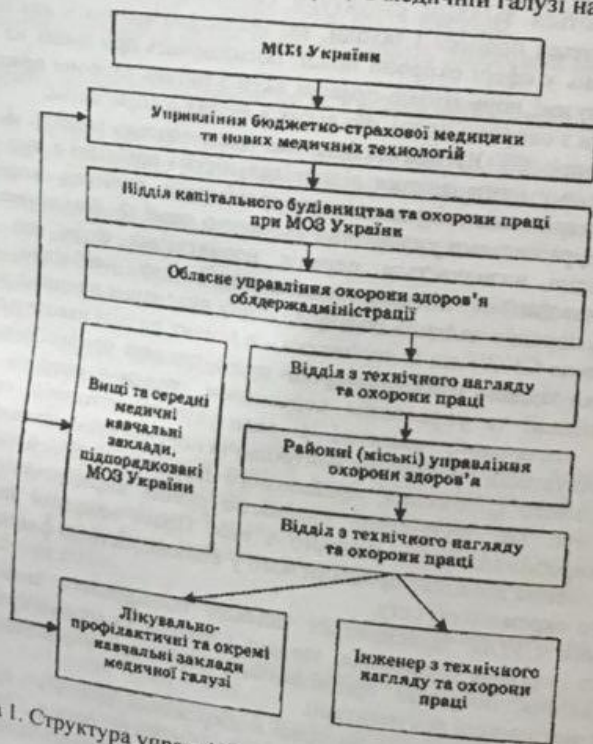

Схема 1. Структура управління охороною праці в медичній галузі.

МОЗ України і нормативних актів розроблений та затверджений для медичної галузі та молоді; в) працівників працівникам : контролю за дотриманням У 2001 р. набул «Закон В.2.2.» вимоги повинні виконувати експлуатації будинків, МОЗ України, які політику в галузі охорони поліпшення гігієни виробничого середовища діяльністю установ у галузі організації медичних працівників; д) фінансує організовує навчання керівниками, працівниками внутрішньовідомчий координації та вдосконалення служби) охорони праці і здоров'я обласних державних праці (відділи з технічної Служба охорони праці (установа) створюється згідно з *НПАОП 0.00-4.35-04* повинен представляти однієї інженерно-технічною особистістю функції служби охорони праці які мають відповідну підготовку для виконання функцій спеціалісти на договірних умовах Служба охорони праці установи. За своїм посадовими служби привірюється установи. Такий принцип організації і для інших працівників системи управління охороною праці напрямку кожного структурного проведення оперативних дій в) складання разом з структурою щодо досягнення встановлених середовища (підвищення і

МОЗ України на підставі положень Закону України «Про охорону праці», нормативних актів чинного законодавства України з питань охорони праці розроблений та затверджений ряд *нормативних документів з питань охорони праці для медичної галузі*: а) з техніки безпеки і виробничої санітарії; б) про працю жінок та молоді; в) про спецодяг, санітарно-гігієнічний одяг; г) про відшкодування збитків працівникам у зв'язку з нанесеною шкодою їх здоров'ю; д) з нагляду та контролю за дотриманням законодавства про охорону праці.

У 2001 р. набули чинності вітчизняні будівельні норми «*Заклади охорони здоров'я*» ДБН В.2.2.-10-2001, які містять багато вимог щодо охорони праці. Ці вимоги повинні виконуватись при проектуванні, будівництві, реконструкції та експлуатації будинків, в яких розміщуються медичні заклади охорони здоров'я.

МОЗ України, як і інші міністерства: а) проводить єдину науково-технічну політику в галузі охорони праці; б) розробляє і реалізує комплексні заходи щодо поліпшення гігієнічних умов праці та дотримання її безпеки, гігієни праці і виробничого середовища в галузі загалом; в) здійснює методичне керівництво діяльністю установ у галузі охорони праці; г) укладає з галузевою профспілковою організацією медичних працівників угоди з питань поліпшення умов і безпеки праці; д) фінансує опрацювання і перегляд нормативних актів з охорони праці; е) організовує навчання та перевірку знань норм і правил з охорони праці керівниками, працівниками та спеціалістами галузі; є) здійснює внутрішньовідомчий контроль за станом охорони праці; ж) створює з метою координації та вдосконалення діяльності з охорони праці управління (відділи служби) охорони праці на місцях.

Більшість викладених положень поширюються і на управління охорони здоров'я обласних державних адміністрацій та їх відповідні відділи з охорони праці (відділи з технічного нагляду та охорони праці).

Служба охорони праці медичної установи, організації, закладу (далі – установа) створюється згідно «*Типового положення про службу охорони праці*» НПАОП 0.00-4.35-04 при кількості працюючих 50 і більше осіб. Таку службу повинен представляти один спеціаліст (головний або провідний) з охорони праці з інженерно-технічною освітою. В установі з кількістю працюючих менше 50 осіб функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва особи, які мають відповідну підготовку. В установі з кількістю працюючих менше 20 осіб для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах, які мають відповідну підготовку.

Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо керівникові установи. За своїм посадовим становищем та умовами оплати праці керівник служби прирівнюється до керівників основних інженерно-технічних служб установи. Такий принцип зберігається при визначенні посадового становища та окладів і для інших працівників служби.

Основні функції служби охорони праці: а) опрацювання ефективної цілісної системи управління охороною праці, сприяння удосконаленню діяльності у цьому напрямку кожного структурного підрозділу установи і кожної посадової особи; б) проведення оперативного методичного керівництва роботою з охорони праці; в) складання разом з структурними підрозділами установи комплексних заходів щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища (підвищення існуючого рівня охорони праці, якщо встановлені норми

Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 «Системи управління охороною праці. Вимоги», визначає кілька етапів управління ризиками.

Перший етап – це виявлення можливості виникнення небезпечних ситуацій для працівників з урахуванням їх можливих дій. Процедура передбачає всебічний розгляд технологічного процесу з погляду на безпечність та нешкідливість для працівників з урахуванням усіх аспектів, а також виявлення шкідливих і небезпечних виробничих чинників, що діють у виробничому середовищі та можуть призвести до небезпечної події.

На другому етапі визначається ступінь базового ризику виникнення небезпечних ситуацій. Оцінка базового ризику – загальний процес оцінки ступеня ризику, при якому ігнорується існуюче управління ризиками.

Базовий ризик – це значення ризику (і відповідне значення його ступеня, що визначають на основі якісних критеріїв, через процедури експертного оцінювання тощо), яке визначають перед впровадженням заходів управління ризиками. Ступінь базового ризику (відносна оцінка в балах) виникнення небезпечної ситуації визначається за формулою:

$$R = T \times П \times V_p$$

у якій:

R – ступінь ризику, балів;

T – ступінь важкості та можливих наслідків небезпечної події, балів;

$П$ – ступінь інтенсивності контакту працівника з небезпекою, балів;

V_p – індекс імовірності виникнення небезпечної події, балів.

Характеристика імовірності виникнення небезпечної події в балах, тобто індекс імовірності небезпечної події визначається шляхом експертного оцінювання на основі якісної оцінки імовірності за таблицею 1. Експертиза проводиться групою призначених фахівців.

Характеристика індексу імовірності небезпечної події V_p Таблица 1

Ступінь імовірності небезпечної події		Коментар
Кількість балів, V_p	Якісна оцінка імовірності	
5	Регулярно або майже напевно	Подія спостерігається регулярно.
4	Досить імовірно	Подія трапляється в більшості випадків.
3	Імовірно	Подія спостерігається періодично.
2	Малоймовірно	Подія трапляється інколи.
1	Майже неймовірно	Подія спостерігається рідко.
		Подія трапляється лише при винятковому збігу обставин.

Оцінку важкості можливих наслідків небезпечної події (в балах) визначають на основі експертного оцінювання за таблицею 2, а оцінку ступеня інтенсивності контакту працівника з небезпекою за таблицею 3.

досягнуті), а також розділу «Охорона праці» у колективному договорі; г) проведення для прийнятих на роботу працівників вступного інструктажу з питань охорони праці, а також первинних, позапланових і цільових інструктажів працівників.

Завдання служби: а) забезпечення працюючих правилами, стандартами, нормами, положеннями, інструкціями та іншими нормативними актами з охорони праці; б) паспортизація відділень, цехів, робочих місць щодо відповідності їх вимогам охорони праці; в) облік, аналіз нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, а також шкоди від цих подій; г) підготовка статистичних звітів установи з питань охорони праці; д) розробка перспективних та поточних планів роботи установи щодо створення безпечних та нешкідливих умов праці; е) організація роботи методичного кабінету охорони праці, пропаганда безпечних та нешкідливих умов праці шляхом проведення консультацій, оглядів, конкурсів, бесід, лекцій, розповсюдження засобів наочної агітації, оформлення інформаційних стендів тощо; є) допомога комісії з питань охорони праці установи в опрацюванні необхідних матеріалів та реалізації її рекомендацій; ж) підвищення кваліфікації і перевірка знань посадових осіб з питань охорони праці; з) методична допомога керівникам структурних підрозділів установ у розробці заходів з питань охорони праці; к) підготовка проектів наказів та розпоряджень з питань охорони праці, загальних для всієї установи.

Адміністративний контроль за дотриманням вимог з охорони праці в лікувально-профілактичному закладі (ЛПЗ) наведений на схемі 2.

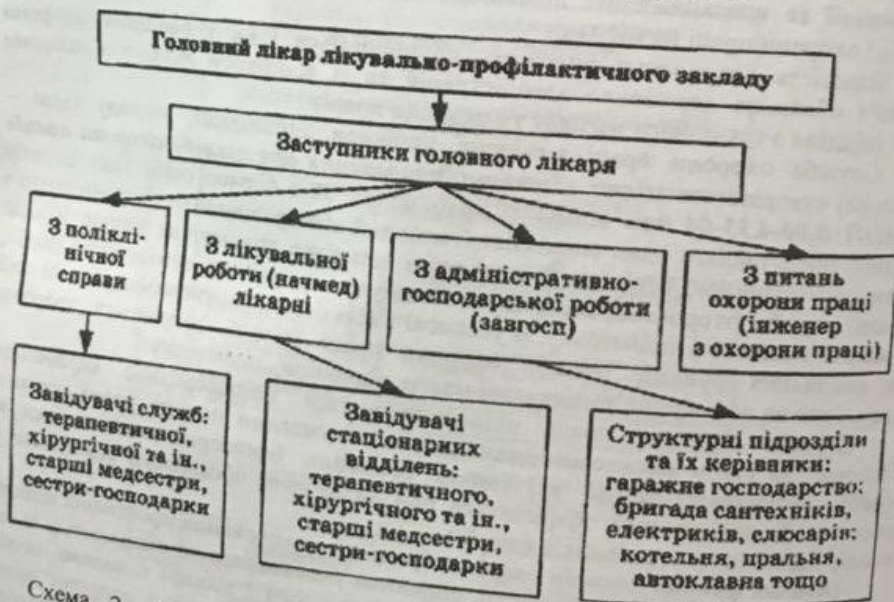

Схема 2. Орієнтовна структурна схема здійснення адміністративного контролю за проведенням заходів з охорони праці в лікувально-профілактичному закладі.

Таблиця 2

Визначення ступеня тяжкості небезпечної події *T*

Ступінь тяжкості небезпечної події		Можливі наслідки	Можливе реагування та заходи з ліквідації наслідків
Кількість балів, <i>T</i>	Якісна оцінка можливої події		
5	Катастрофічна	Груповий нещасний випадок. Нещасний випадок із смертельними наслідками.	Розслідування державними органами влади. Кримінальна відповідальність. Штрафні санкції. Зупинення робіт. Анулювання ліцензії.
4	Суттєва	Стойка втрата працездатності (каліцтво). Тимчасова втрата працездатності понад 60 днів. Профзахворювання.	Розслідування державними органами влади. Кримінальна відповідальність. Штрафні санкції згідно Кодексу про адміністративні правопорушення (КпАП). Можливе призупинення робіт.
3	Незначна	Травма, профзахворювання з втратою працездатності до 60 днів.	Розслідування. Штрафні санкції. Можливе призупинення робіт.
2	Мінімальна	Травма без втрати працездатності, потреба у стаціонарній медичній допомозі, переведення на легшу роботу.	Внутрішнє розслідування. Адміністративна відповідальність. Штрафні санкції згідно КпАП.
1	Несуттєва	Інцидент.	Дисциплінарна відповідальність.

Таблиця 3

Характеристика інтенсивності контакту з безпекою, *П*

Кількість балів, <i>П</i>	Характеристика	Інтенсивність контакту працівника з безпекою
3	Постійний контакт з безпекою	Постійно або декілька разів протягом робочої зміни при виконанні виробничих операцій.
2	Епізодична можливість контакту з безпекою	Один чи декілька разів на місяць при виконанні небезпечних виробничих операцій.
1	Мінімальний контакт з безпекою	Один чи декілька разів на рік.

Третій етап – розробка, планування та впровадження заходів щодо зменшення ризиків, які враховують результати оцінки ступеня базового ризику.

Планування заходів щодо зменшення ризиків потребує урахування способів реагування на визначений ступінь ризику (таблиця 4).

Таблиця 4

Планування заходів управління ризиками в залежності від ступеня базового ризику

Ступінь базового ризику, <i>R</i>	Реагування на ситуацію, планування заходів щодо управління ризиками
Екстремальний (55-75 балів)	Потребує невідкладних дій вищого керівництва із обов'язковим складанням плану заходів та призначенням відповідальних осіб. При необхідності – призупинення ведення робіт.
Високий (25-54 балів)	Потребує уваги вищого керівництва. Терміново проінформувати працівників та їх безпосередніх керівників, керівника відповідного підрозділу та начальника служби охорони праці. Вжити заходи по забезпеченню безпеки працівників.
Середній (10-24 балів)	Проінформувати працівників та безпосередніх керівників, керівника відповідного підрозділу та начальника служби охорони праці. Вжити заходи щодо зменшення ризику.
Низький (1-9 балів)	Управління шляхом виконання існуючих процедур. Звичайно не потребує додаткових ресурсів. Проінформувати керівника підрозділу та начальника служби охорони праці по закінченню робіт для визначення ступеня ризику.

Аналіз може проводитися також за іншими кількісними та якісними показниками, які найбільше відповідають особливостям технології і організації виробництва на підприємстві.

Кількість показників, що застосовуються для оцінки ризиків та їх регулювання, залежить від стану умов і безпеки праці на конкретному підприємстві, наявності та стану об'єктів, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та кількості працюючих.

Регулювання ризиків повинно здійснюватись з урахуванням пріоритетів заходів, що застосовуються, а саме: вилучення небезпечної роботи, застосування інженерних методів контролю (діагностики), забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту, посилення адміністративних методів контролю.

Відповідно до ст. 18 Закону України «Про охорону праці» працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця інструктаж, навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих. Інструктаж з охорони праці – один із найбільш ефективних видів навчання та перевірки знань працівників і посадових осіб з питань охорони праці визначається «Типовим положенням про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці», затв. наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 року №15, та «Положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань

Керівники служб і підрозділів медичного закладу зобов'язані: а) розробляти інструкції з охорони праці і пожежної безпеки; б) проводити роботу з виконання завдань і функцій управління, передбачених посадовими інструкціями; в) виконувати ідентифікацію, оцінку й усунення неприпустимих ризиків; г) вживати заходи щодо приведення діяльності працівників, устаткування, приміщень і оточуючого середовища працівників у відповідність з вимогами існуючих нормативно-правових документів з охорони праці; д) приймати участь у розслідуванні аварій, нещасних випадків, профзахворювань і отруєнь, що сталися в структурному підрозділі і забезпечувати здійснення заходів щодо їх попередження; е) вживати заходи щодо зменшення соціальних, економічних і моральних втрат, пов'язаних з травматизмом і профзахворюванням; є) враховувати дисциплінарну, адміністративну і кримінальну відповідальність за нещасні випадки і профзахворювання; ж) забезпечувати функціонування системи управління охороною праці й ризиком у своїх підрозділах.

Працівники зобов'язані: а) дбати про безпеку і здоров'я оточуючих людей і особисту в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території закладу; б) знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поведінки з приладами, механізмами, машинами, устаткуванням та іншими засобами праці; в) користуватися, при необхідності, колективними та індивідуальними засобами захисту; г) проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди та ін.

Керівники підрозділів і працівники за порушення законодавчих та інших нормативних актів з охорони праці згідно з Законом України «Про охорону праці» несуть наступні види відповідальності: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну та кримінальну. Порядок накладання певного виду відповідальності вирішується згідно Закону «Про охорону праці», Кодексу законів про працю України (ст. 147), Кримінального кодексу України (ст. 271-275).

До найважливіших процесів ефективного функціонування СУОП відноситься планування заходів з охорони праці, яке полягає в обґрунтуванні рішень з охорони праці та розподілу матеріальних, фінансових, людських, інформаційних та інших ресурсів для їх реалізації.

Планування робіт з охорони праці передбачає розробку *перспективних* (на 5 років) і *поточних* річних і *оперативних* (квартал, місяць, декада) планів. *Оперативні* квартальні і місячні плани складаються для вирішення повсякденних актуальних завдань, а також для усунення виявлених недоліків і вживання заходів для попередження причин нещасних випадків.

Керівник медичного закладу забезпечує розробку і реалізацію: заходів, спрямованих на доведення умов і безпеки праці у відповідність до нормативних вимог та підвищення існуючого рівня охорони праці; розділу «Охорона праці» колективного договору; оперативних планів робіт з охорони праці відділу охорони праці та керівників структурних підрозділів.

Планування заходів з охорони праці наведено на схемі 3.

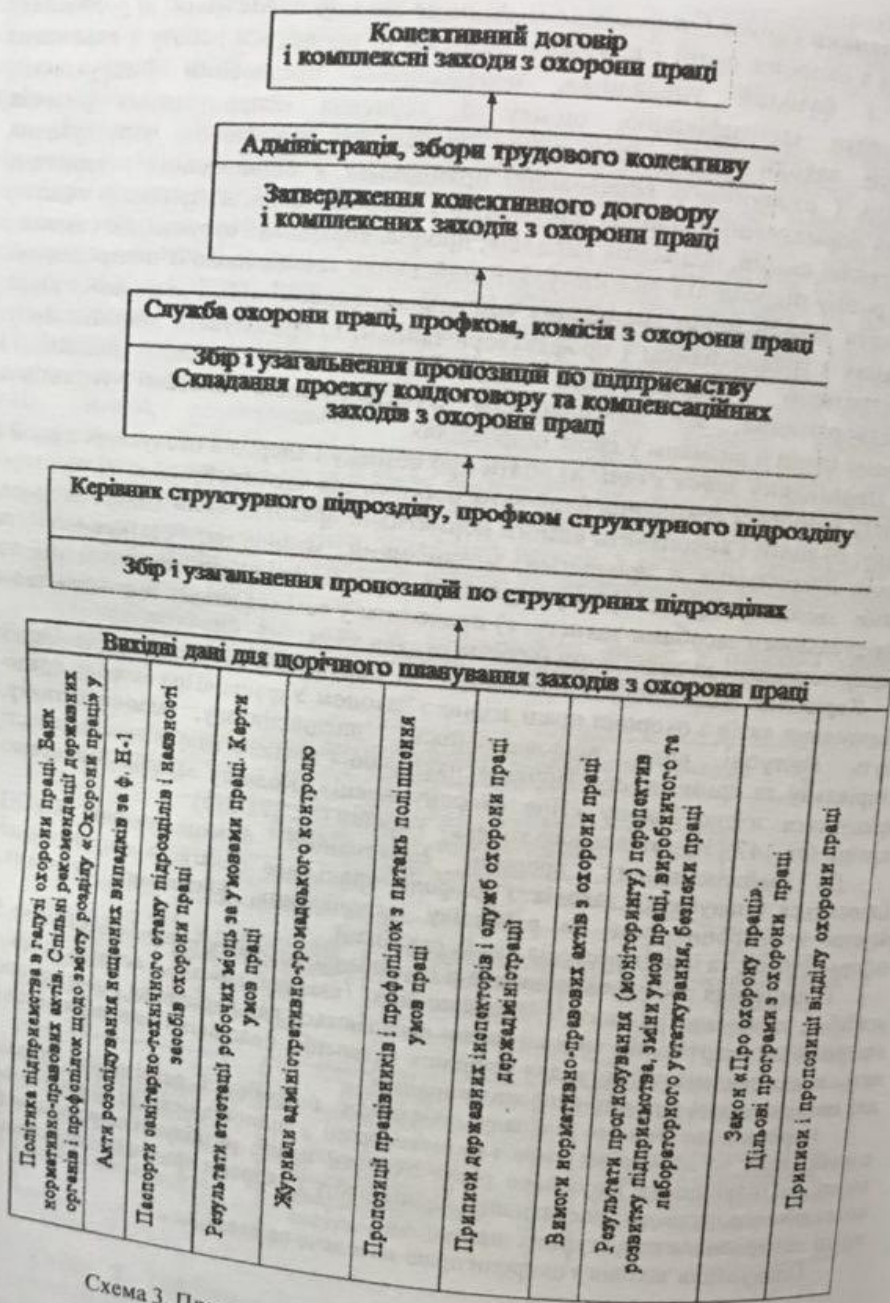

Схема 3. Планування заходів з охорони праці підприємства.

Вихідні дані для щорічного планування заходів з охорони праці	
Політика підприємства в галузі охорони праці. Бачок нормативно-правових актів. Спільні рекомендації державних органів і профспілок щодо змісту розділу «Охорони праці» у	Акти розслідування нещасних випадків за ф. Н.-1
Паспорти санітарно-технічного стану підрозділів і наявності засобів охорони праці	Результати атестації робочих місць за умовами праці. Хартія умов праці
Журнали адміністративно-грошадського контролю	Пропозиції працівників і профспілок з питань поліпшення умов праці
Приписи державних інспекторів і служб охорони праці держадміністрації	Вимоги нормативно-правових актів з охорони праці
Результати дослідження (моніторингу) переліктів розвитку підприємства, зміни умов праці, виробничого та лабораторного устаткування, безпеки праці	Закон «Про охорону праці».
Цільові програми з охорони праці	Приписи і пропозиції відділу охорони праці

Коле
регулюють
обов'язков
нормативів
існуючого
профзахвор
Органи
та оперативн
З метою
яких питань
закладі за рік
охорони прац
праці».

До склад
а також уповн
гігієни праці т
затверджується
формування дер
консультативно
уповноваженого
власника та труд
праці на підпри
сфері.

Рішення пр
склад, строк повн
(конференції) за
профспілкового к
про комісію з пит
сторін.

Комісія у
міжгалузевими і
Положенням про ко
Основні завда
• захист закон
• підготовка,
рекомендацій власн
травматизму та пр
державної політики в
двосторонніх консул
охорони праці з метою
— забезпечення
колективу, кожного пр
— вироблення
окремих питань з ох
підприємства.

охраны праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затв. наказом Міністерства освіти і науки України 18.04.2006 року №304. Згідно до цих положень допуск до роботи без навчання і перевірки знань з питань охорони праці забороняється.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці поділяються на **вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий**.

Вступний інструктаж одержує особа, яка працевлаштовується. Він проводиться спеціалістом служби охорони праці або іншим фахівцем (відповідно до наказу, розпорядження по підприємству), який в установленому Типовим положенням порядку пройшов навчання і перевірку знань з питань охорони праці. Запис про проведення вступного інструктажу робиться в *Журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці*, який зберігається службою охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу. Журнал реєстрації вступного інструктажу є документом постійного зберігання.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу) або фізична особа, яка використовує найману працю.

Первинний інструктаж проводиться з працівником до початку роботи безпосередньо на робочому місці.

Повторний інструктаж проводиться на робочому місці індивідуально з кожним працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу. Повторний інструктаж проводиться в терміни, визначені нормативно-правовими актами з охорони праці, не рідше:

- на роботах з підвищеною небезпекою – 1 раз на 3 місяці;
- для решти робіт – 1 раз на 6 місяців.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, заміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушенні працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при перерві в роботі виконавця робіт більш ніж на 30 календарних днів – для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт – понад 60 днів.

Цільовий інструктаж проводиться з працівниками:

- при ліквідації аварії або стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються **перевіркою знань** у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

И
ОННЫЕ

Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів особа, яка проводила інструктаж, обов'язково вносить запис до *Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці*.

Організація роботи з охорони праці в закладах вищої медичної освіти.

Організація роботи з охорони праці в закладах вищої медичної освіти здійснюється згідно з *«Положенням про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах», затвердженим Наказом міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 р. №563 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України №782 від 20.11.2006 р.)*.

Це Положення визначає єдину систему організації роботи з охорони праці, а також обов'язки керівників та посадових осіб щодо забезпечення здорових і безпечних умов навчально-виховного процесу (система організації навчально-виховної, навчально-виробничої діяльності, визначеної навчальними, науковими, виховними планами (лекції, лабораторні, практичні заняття, науково-дослідні роботи, тощо)), запобігання травматизму негативного впливу на здоров'я його учасників.

Навчальні заклади у своїй діяльності керуються чинним законодавством, нормативно-правовими актами з охорони праці, та вищенаведеним *«Положенням...»*. Організація роботи з охорони праці в навчальних закладах покладається на їх керівників.

Навчання та перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності студентів, аспірантів, працівників навчальних закладів проводяться відповідно до *«Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці», затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 №15* та *«Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 №304*.

Контроль за станом умов і охорони праці в закладі спрямований на виявлення і усунення недоліків, пов'язаних з використанням технічних засобів, інвентарю, оснащення, інструментів, матеріалів, засобів колективного та індивідуального захисту; координацію діяльності структурних підрозділів щодо охорони праці; управління ризиками, тобто факторами, які істотно впливають на підвищення рівня травматизму та розроблення заходів щодо їх усунення.

Внутрішній безперервний контроль за станом охорони праці здійснюється: керівником закладу; службою охорони праці; відповідальними особами; керівниками структурних підрозділів; громадським інспектором з охорони праці, уповноваженими від трудового колективу, представниками профспілки.

Обов'язки посадових осіб та організація роботи з охорони праці в вищих медичних навчальних закладах.

Ректор ВМНЗ: відповідає за створення безпечних умов навчально-виховного процесу згідно з чинним законодавством, міжгалузевими і галузевими нормативними, інструктивними та іншими документами з охорони праці, не дозволяє проведення навчально-виховного процесу за наявності шкідливих та

небезпечних умов до Типового положення про службу охорони праці відповідальних з визначає їх функції управління охороною праці відповідальних з корпусами, гуртожитками, підрозділів, факультетів, створює і визначає експлуатацію но затверджує акти про проведення комунікацій, установа правил, норм з охорони праці містить розділ охорони праці законодавчих, нормативних матеріалів з питань охорони праці органів управління праці, пропозицій закладу, нарадах керівника стан охорони праці виконання заходів накази, розпорядження вступного інструктажів праці; організовує інструкцій з охорони праці *«Положення про Держнаглядохоронпраці України»* виконання вимог процесу в навчальних закладах здійснюється одним виховного процесу захисту згідно з *Держнаглядохоронпраці спеціалістів індивідуального захисту України від 29.10.99* навчально-виховного процесу виконання організації стандартів безпеки здійснює постійні організації що виховного процесу України протягом смертельним наслідком виховного процесу нещасних випадків про нещасний випадок

небезпечних умов для здоров'я учасників навчально-виховного процесу; відповідно до Типового положення про службу охорони праці створює в навчальному закладі службу охорони праці, яка безпосередньо підпорядковується йому; призначає відповідальних за організацію роботи з охорони праці та пожежної безпеки та визначає їх функціональні обов'язки, забезпечує функціонування системи управління охороною праці в навчальному закладі; призначає наказом осіб, відповідальних за стан охорони праці в структурних підрозділах, навчальних корпусах, гуртожитках; затверджує посадові інструкції керівників структурних підрозділів, факультетів, кафедр з обов'язковим блоком питань охорони праці; створює і визначає порядок роботи постійно діючої технічної комісії з введення в експлуатацію нових, реконструйованих навчальних приміщень, обладнання, затверджує акти приймання; вживає заходи щодо приведення інженерно-технічних комунікацій, устаткування, обладнання у відповідність до чинних стандартів, правил, норм з охорони праці; щорічно укладає колективний договір (угоду), що містить розділ охорони праці та забезпечує його виконання; забезпечує виконання законодавчих, нормативних актів, наказів, рішень, розпоряджень, інструктивних матеріалів з питань охорони праці Міністерства освіти і науки України, місцевих органів управління освітою, приписів органів державного нагляду за охороною праці, пропозицій профспілкового комітету; на засіданнях ради навчального закладу, нарадах керівників структурних підрозділів, інших осіб, відповідальних за стан охорони праці організовує звітування з питань профілактики травматизму, виконання заходів розділу з охорони праці колективного договору (угоди), видає накази, розпорядження з цих питань; організовує роботу з розробки програми вступного інструктажу та забезпечує проведення всіх видів інструктажів з охорони праці; організовує роботу щодо розроблення та періодичного перегляду: інструкцій з охорони праці для працівників відповідно до ДНАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 29.01.98 №9; інструкцій з безпеки (порядок виконання вимог безпеки навчання і праці для учасників навчально-виховного процесу в навчальних закладах) для студентів, аспірантів (перегляд цих інструкцій здійснюється один раз на 5 років); контролює забезпечення учасників навчально-виховного процесу спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту згідно з ДНАОП 0.00-4.26-96 «Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту», затвердженням наказом Держнаглядохоронпраці України від 29.10.96 №170; забезпечує навчання з питань охорони праці учасників навчально-виховного процесу відповідно до чинного законодавства; забезпечує виконання організаційно-технічних заходів упровадження державної системи стандартів безпеки праці, проведення атестації робочих місць за умовами праці; здійснює постійний зв'язок з державними органами та громадськими організаціями щодо запобігання травматизму серед учасників навчально-виховного процесу; повідомляє за підлеглістю та Міністерству освіти і науки України протягом доби про кожний груповий нещасний випадок або випадок із смертельним наслідком, що трапився з студентом, аспірантом під час навчально-виховного процесу, на виробництві та у побуті; організовує розслідування нещасних випадків з учасниками навчально-виховного процесу, затверджує акт про нещасний випадок під час навчально-виховного процесу відповідно до чинних

документів, проводить аналіз причин та розробляє заходи щодо попередження травматизму.

Служба охорони праці та пожежної безпеки ВМНЗ контролює дотримання вимог охорони праці та пожежної безпеки в усіх структурних підрозділах, кафедрах, навчальних корпусах, гуртожитках, а також своєчасність проведення навчань з питань охорони праці.

При виявленні порушень або недоліків щодо забезпечення вимог охорони праці працівник служби охорони праці складає *Припис*, в якому наводяться виявлені недоліки і порушення та вказуються терміни для їх усунення. Цей припис є обов'язковим для виконання. Відмінити Припис має право тільки ректор ВМНЗ.

Відповідальність за дотримання вимог охорони праці та пожежної безпеки на кафедрах несуть їх завідувачі, які призначають особу (або осіб), відповідальну за охорону праці та пожежну безпеку на кафедрі, а також за безпечну організацію навчально-виховного процесу.

За дотриманням вимог охорони праці та пожежної безпеки в інших структурних підрозділах ВМНЗ (віварій, навчальні корпуси, гуртожитки тощо) несуть відповідальність їх завідувачі.

На кафедрах, в структурних підрозділах, гуртожитках ВМНЗ створюються куточки з охорони праці, в яких можна ознайомитися з інформацією, інструкціями щодо заходів з створення безпечних умов праці, навчання, побуту та пожежної безпеки.

Завідувачі кафедр, навчальних корпусів, гуртожитків та інші керівники повинні проходити навчання з питань охорони праці не рідше 1 разу на 3 роки, а відповідальні за охорону праці на кафедрі – кожний рік

При проведенні навчально-виховного процесу у випадку, якщо при цьому існує потенційна небезпека для здоров'я студентів, з ними проводяться інструктажі: *вступний* (на початку заняття); *первинний* (в ході заняття), *позаплановий* (при виявленні порушень, при зміні умов виконання навчання).

Відомості про проведення інструктажів з питань охорони праці студентів фіксуються в спеціальних журналах.

Працівники структурних підрозділів ВМНЗ під час прийняття на роботу і в процесі роботи проходять інструктажі та навчання з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки у разі виникнення аварії, небезпеки.

Матеріали для самоконтролю:

Завдання для самоконтролю:

1. Вкажіть нормативний документ, відповідно до якого створено службу охорони праці в системі Міністерства охорони здоров'я.
2. Назвіть спеціалістів, які входять до служби охорони праці центрального органу Міністерства охорони здоров'я України.
3. Вкажіть обставини, при яких може бути ліквідована служба охорони праці медичного закладу або ВМНЗ.
4. Укажіть нормативний документ, відповідно до якого створюється служба охорони праці вузу.

Основна

1. Охоро
М.І. Веремей, І
2. Гігієна
О.П. Яворовськ
3. Безпе
О.П. Яворовськ
О.П. Яворовськ
4. Гігієна
ред. В.Ф. Москва

Додатков

1. Зеркал
Електронний р
Формат: doc, pdf
2. Наказ М
про службу охор
3. «Будинк
4. «Систем
18001:2010 – [Ч
- 20 с. – (Націонал
5. Закон Ук
6. «Типове
7. «Типов
- працівників з п
- України від 26.01
8. «Положе
- охорони праці
- підпорядкованих
- освіти і науки Ук
9. ДНАОП
- праці».
10. ДНАОП
- спеціальним одяг
- захисту».